

Energievoorziening

• door Peter van Beugen

gloort voor Israël

Israël ondergaat op dit moment een omwenteling in de voorziening van olie en gas en moet wennen aan de nieuwe rol die het kan gaan spelen in de energiemarkt. Tot een aantal jaren geleden was Israël geheel aangewezen op buitenlandse toeleveranciers van steenkool, olie en gas en kon daarin geen zaken doen met de Arabische buurstaten, die spreekwoordelijk zwemmen in de olie. Landen als Zuid-Afrika en Nigeria waren belangrijke partners. Tot de Arabische lente kon het nog rekenen op gasleveranties uit Egypte, maar de vele aanslagen op de pijpleiding door de Sinai woestijn maakten deze gaslevering uiterst onzeker en de toevoer is nu definitief stopgezet.

Na jarenlang dromen van eigen energiebronnen beschikt het land nu over ruime gasvoorraden uit de offshore velden en zijn er tevens, na de Verenigde Staten, de grootste hoeveelheden schalieolie aangetoond van alle landen in de wereld! In de berglanden van Judea en in de Negev bevindt zich naar schatting 400 miljard ton olie, een hoeveelheid waarmee het zich onder de grootste voorraadhouders als Saoedi-Arabië en Irak kan scharen.

Het hart van de gasvoorraden bevindt zich in het bassin, ca. 100 kilometer uit de kust van Haifa. Het Tamar veld bevat naar schatting 254 miljard kubieke meter aardgas en het nog grotere Leviathan veld nog eens 535 miljard kubieke meter. Daarmee liggen deze twee velden samen in dezelfde orde van grootte als het Groninger Slochterenveld, dat per 2008 nog ca. 1000 miljard kubieke meter bevatte. Neem in ogenschouw dat de totale Nederlandse gasvoorraad 25% van de totale Europese gasvoorraad voor zijn rekening neemt en de omvang van Israëls energievoorraad begint enigszins tot de verbeelding te spreken. Hierbij zijn alleen de tot nu toe aangetoonde reserves meegerekend en alle tekenen wijzen erop dat het beste nog gaat komen. Nog onzekere opties voor export van aardgas zijn bijvoorbeeld de bouw van een pijpleiding naar het nabijgelegen Cyprus of naar het energie-hongerige Turkije. Zelfs met een flinke gasexport kan het land nu al minstens 50 tot 60 jaar in haar eigen gasleveranties voorzien.

De energievoorraad is in de eerste plaats van groot economisch belang. Tien jaar geleden bestond de energiebron voor 80% uit geïmporteerde steenkool en voor 20% uit geïmporteerde aardolie. De omgebouwde energiecentrales verstoren nu aardgas voor een vierde van de kosten waarvoor de

steenkool en olie geïmporteerd moest worden, een jaarlijkse besparing van 6 miljard dollar op de balans. De omslag in de energiebalans is tegelijk van groot politiek belang. Er is een einde gekomen aan de onzekerheid en afhankelijkheid van de internationale politieke arena. Bovendien is de energievoorziening van groot belang voor de levering van een andere primaire levensbehoefte: water. Alle landen in het Midden-Oosten zijn voor hun watervoorziening afhankelijk van drinkwater dat geproduceerd wordt in ontziltingsinstallaties. Uit zeewater wordt door omgekeerde osmose drinkwater geproduceerd, een energie intensief proces, waar Israël niet meer aan ontkomt. Het land is nu al voor 80% van haar watervoorziening afhankelijk van ontzilting en voor nog slechts 20% van regenwater en het bassin van het meer van Galilea. Water wordt een doorslaggevend punt op de politieke agenda in het Midden-Oosten. Israël levert trouwens inmiddels al veel meer drinkwater naar de Palestijnse gebieden dan overeengekomen in de Oslo akkoorden, maar daar spreekt niemand over.

Met de toename van energie en water installaties groeit tegelijk ook de kwetsbaarheid van het land. Al deze bovengrondse installaties zijn relatief makkelijke doelwitten voor raket-aanvallen of terroristische aanslagen en een ontregeling van deze infrastructuur heeft direct ingrijpende gevolgen voor de burgerbevolking en de industrie en kunnen het land lam leggen. Daarmee is Israël nog steeds gebaat bij stabiliteit en vrede aan en over haar grenzen. Om daar zicht op te houden zal het door de internationale grootmachten, de EU voorop, naar de onderhandelingstafel worden gedwongen en zal het vroeg of laat in de positie van politieke afhankelijkheid en bondgenootschap belanden.

Bron: Pipeline and Gas Journal; Vol. No. 241. No.1 January 2014; Oildom Publishing Co., Houston